

18. GÄLLNÖ

EN PÄRLA I MELLANSKÄRGÅRDEN - I Gällnö by slingrar sig grusvägen fram mellan husen i den genuina bebyggelsen. På Gällnö får du uppleva ett landskap som påminner om hur det såg ut i skärgården för hundra år sedan.

Gällnö är en brokig ö med långa landtungor. Landskapet inbjuder till fina vandringar längs stigar och vägar. Mellan Gällnönäs och Gällnö by kan du följa den fyra kilometer långa natur- och kulturstigen (1). Du passerar nära resterna av en ryssugn (2). Under det stora skärgårdskriget 1719 byggde den ryska flottan ugnar på många håll längs kusten där man slog läger. Ugnen användes både som bakugn och värmekälla.

Går du vidare från Gällnö by norrut passerar du Torsviken med sin fina sandstrand. Här kan du också se en jättegröta (3) som svarvats ut i berget av roterande stenar för omkring 10 000 år sedan i samband med att inlandsisen smälte bort. Längre norrut sträcker Brännholmen ut sig. På västsidan finns en roddbåtsled för den som vill ta sig över till Karklö.

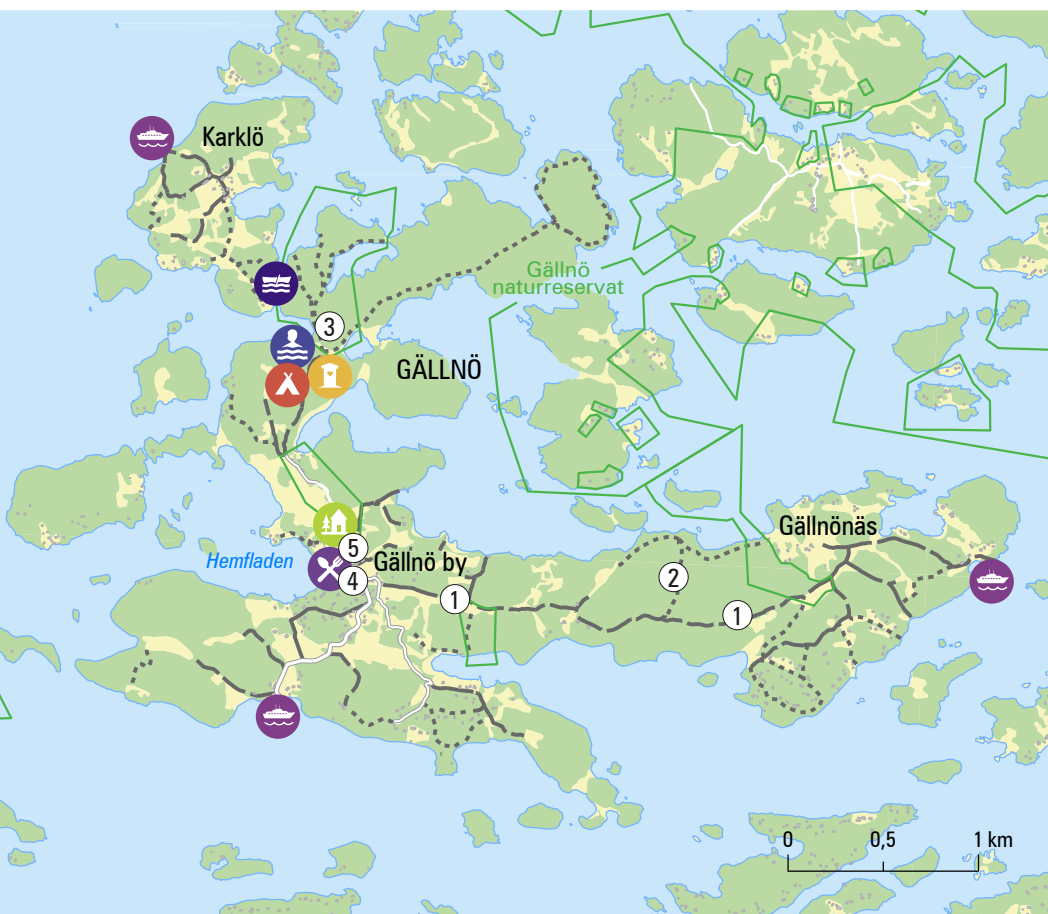
Gällnös vägar och stigar har så gott som samma sträckning som vid början av 1900-talet. När du vandrar över ön passerar du odlingsmark som i många fall brukats sedan 1600-talet. Odlingslandskapet har behållit sin karaktär tack vare jordbruket som bedrivs på ön i dag. Utan det skulle landskapet fort växa igen. Gällnö by har en av skärgårdens tätaste bebyggelser som knyts ihop av hamnen och bygatan. Många av husen du ser har behållit sin karaktär från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Husen och landskapet ger Gällnö en fantastisk kulturhistorisk prägel som du som besökare kan uppleva här.

På Gällnö fanns vid mitten av 1600-talet tre gårdar. Det var ont om åkermark på Gällnö, liksom på många andra skärgårdsöar. Man odlade upp

det som gick mellan bergsknallarna, men inte ens med god vilja kunde man få ut lika mycket spannmål som på Värmdölandets jordbruk. På Gällnö hade man istället desto fler djur. På holmarna utanför Gällnö by togs mycket hö, det var nödvändigt för att kunna försörja alla djuren med vinterfoder.

Havsstrandängarna på Gällnö var också mycket viktiga för vinterfodret. De kallades saltingar eller saltängar. På Gällnö hålls dessa fortfarande öppna genom bete. De flacka markerna översvämmas regelbundet och Östersjöns vatten för med sig tång och näringsämnen upp över land. På så vis blir marken välgödslad och ger ett frodigt gräs. Växtligheten blir speciell på saltingarna eftersom saltet gör att vissa arter inte kan växa här, medan andra gynnas av en minskad konkurrens om utrymmet.

UPPLEV MER

- Se utställningen om Gällnös kulturhistoria i raststugan och besök den charmiga lanthandeln, båda i Gällnö by (4).
- Övernatta på Gällnö vandrarhuset (5), det har öppet säsongsvis.

KOLLA NATUREN!

Se dig om i landskapet av berg och odlingslandskap. Vad är det som sätter stopp för hur stor åkermarken kan bli?

HITTA HIT

Båt från Lillsved, Boda eller Sollenkroka. Vid alla bryggor finns avgiftsbelagd parkering, under högsäsong kan det vara svårt att hitta ledig plats.

Bild vänster: Landskap på Gällnö.

Bilder ovan från vänster: Ekonomibygnader i Gällnö by. Skyltar. Vandrarhuset.